

Medale SEP (2006) - prof. Jan Obrąpalski

Statut Stowarzyszenia Elektryków Polskich przewiduje nadawanie odznak i wyróżnień za szczególne zasługi w działalności dla SEP lub szeroko pojętej elektryki. Mogą być nadawane: godność członka honorowego i godność zasłużonego seniora, odznaki honorowe, medale oraz inne wyróżnienia. Wśród medali poświęconych wybitnym elektrykom, zdecydowaną większość stanowią medale ustanowione przez Stowarzyszenie Elektryków Polskich.

Medal im. profesora Jana Obrąpalskiego został ustanowiony uchwałą XXXIII Walnego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia Elektryków Polskich, odbywającego się w Łodzi w dniach 23-24 czerwca 2006 r., z okazji 125 rocznicy urodzin Profesora. Jan Obrąpalski urodził się 13 lipca 1881 r. w Warszawie. Po ukończeniu gimnazjum klasycznego w Kielcach studiował na Wydziale Mechanicznym Instytutu Technologicznego w Petersburgu (dyplom inżyniera w 1904 r.), a następnie po odbyciu praktyki, w latach 1906–1908 studiował elektrotechnikę i termodynamikę na politechnice w Berlinie Charlottenburgu. Po skończeniu studiów, w pierwszych dziesięcioleciach XX w. zajmował się organizacją przemysłu w Zagłębiu i na Górnym Śląsku. W 1908 r. rozpoczął pracę zawodową w firmie Siemens w Sosnowcu. Od 1911 r. został zaangażowany w Towarzystwie Górniczym Saturn w Czeladzi, największym ówczesnym przedsiębiorstwie przemysłowym w Zagłębiu Dąbrowskim. Zasłużył się w elektryfikacji kopalni Saturn i Jowisz oraz udziałem w projektowaniu i budowie elektrowni kopalni Jowisz. Działał aktywnie w Komisji Elektryfikacji Polskiego Zagłębia Węglowego, Polskim Komitecie Energetycznym, Polskim Komitecie Normalizacyjnym oraz Stowarzyszeniu Elektryków Polskich (w latach 1934–1935 był prezesem SEP). W 1924 r. Jan Obrąpalski rozpoczął działalność dydaktyczną na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej, gdzie prowadził wykłady z elektrotechniki górniczo-hutniczej i napędów. W roku 1927 objął stanowisko dyrektora Stowarzyszenia Dozoru Kotłów Parowych w Katowicach. Dzięki dużemu zaangażowaniu przekształcił je w renomowaną placówkę naukowo-badawczą, która stała się szkołą dla polskich inżynierów i umożliwiła polonizację przemysłu górnośląskiego. W 1929 r. Jan Obrąpalski uzyskał na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej habilitację. W latach 1936–1939 wykładał również w Wyższej Szkole Nauk Społeczno-Gospodarczych w Katowicach. W czasie okupacji Jan Obrąpalski schronił się w Warszawie, gdzie w porozumieniu z Kazimierzem Szpotańskim zorganizował 12-osobowy zespół, który przygotował Program Elektryfikacji Polski. Wizjonersko przyjęto w nim zachodnie granice przyszłej Polski na Odrze i Nysie. Po wojnie wrócił na Śląsk do dawnego Stowarzyszenia Dozoru Kotłów Parowych, działającego jako Śląskie Biuro Dozoru Kotłów. Bezkompromisowa postawa oraz odwaga w wypowiedaniu opinii naraziła go na konflikty z władzami. W pierwszych latach po wojnie aktywnie działał w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich, w tym w Centralnej Komisji Normalizacji Elektrotechnicznej. W 1946 r. został profesorem kontraktowym na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach, gdzie zorganizował Katedrę Energetyki. W latach 1947–1948 był prodziekanem Wydziału Elektrycznego. W 1956 r. został kierownikiem Katedry Elektryfikacji Zakładów Przemysłowych,

powstałej z połączenia Katedry Energetyki i Napędu Elektrycznego. W latach 1957–1958 uczestniczył w pracach Komitetu Elektryfikacji Polski PAN, w pracach Państwowej Rady Energetycznej i innych. Prof. Jan Obrąpalski zmarł 14 grudnia 1958 r. i został pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Na awersie medalu wyemitowanego w 2009 r. przedstawiono portret Profesora, przy krawędzi po prawej stronie napis: PROF. JAN OBRĄPALSKI, z lewej: 1881–1958. Na rewersie u góry znajduje się logo SEP, poniżej napis: PREZES I CZŁONEK HONOROWY / STOWARZYSZENIA / ELEKTRYKÓW POLSKICH / PIONIER POLSKIEJ / ELEKTROTECHNIKI / PRZEMYSŁOWEJ. U dołu gałązka laurowa. Medal o średnicy 70 mm, tombak patynowany, wybito w nakładzie 500 sztuk.

Medal może być nadany jednorazowo członkowi SEP lub innej osobie, bez względu na przynależność państwową, za wybitną, twórczą pracę w dziedzinie elektryki, jak również za zasługi, osiągnięcia i działalność na polu naukowym, technicznym, pedagogicznym, zawodowym lub społecznym w każdym z działów lub specjalności elektrycznej. Medal może być nadany również w wyjątkowych przypadkach osobie prawnej.

Źródła:

www.sep.com.pl

Biogram oraz opis medalu zostały zaczerpnięte z książki „Polska elektryka w medalierstwie i filatelistyce” za zgodą Autora dr. hab. inż. Dariusza Świsulskiego (Wyd. COSiW SEP, Warszawa 2018)

